de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De minister van Klimaat en Groene
Groei
drs. S.Th.M. Hermans
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum	5 september 2024
doorkiesnummer	088-361 33 17
e-mail	wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
ons kenmerk	UIT-14218 STRA/RMD
uw kenmerk	DGKE-DRE / 58775303
cc	De staatssecretaris Rechtsbescherming
onderwerp	Advies inzake het ontwerpbesluit procedurele versnellingen elektriciteitsprojecten

Geachte mevrouw Hermans,

Bij ongedateerde brief, kenmerk DGKE-DRE / 58775303, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het ontwerpbesluit procedurele versnellingen elektriciteitsprojecten (het 'Besluit').

HET BESLUIT

De Raad heeft op 5 april 2023 een advies uitgebracht over het wetvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting (hierna: het wetsvoorstel). Met het wetsvoorstel - dat thans aanhangig is bij de Tweede Kamer - wordt onder meer een grondslag opgenomen in de Omgevingswet (nieuw artikel 16.87a) om bij algemene maatregel van bestuur (hierna: amvb) tijdelijk besluiten voor categorieën van projecten te kunnen aanwijzen, waarvan de versnelde uitvoering gewenst is vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen. Op deze bij amvb aangewezen categorieën van projecten zal een aantal procedurele versnellingen van toepassing worden, te weten:
- vervanging van de huidige rechtsbescherming in twee instanties (bij de rechtbank en vervolgens bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: AbRvS)) door beroep in één instantie bij de AbRvS;
- uitspraak door de AbRvS binnen zes maanden;
- versnelde behandeling van beroep en
- geen beroepsgronden na afloop van de beroepstermijn.

Verder heeft de Raad op 8 mei 2024 een advies uitgebracht over het Besluit versterking regie volkshuisvesting en de Regeling versterking regie volkshuisvesting waarin toepassing wordt gegeven aan het bepaalde in het voorgestelde artikel 16.87a van de Omgevingswet.

Met het thans ter advisering voorliggend Besluit wordt voorzien in een nieuw artikel 10.26g Omgevingsbesluit waardoor ook voor besluiten voor elektriciteitsprojecten vanaf 25kV een snellere beroepsprocedure wordt gerealiseerd op basis van het voorgestelde artikel 16.87a van de

Omgevingswet. Met deze stap wordt beoogd een versnelling in de uitbreiding van het stroomnet te bewerkstelligen.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.[1]

ADVIES

De Raad verwijst allereerst naar hetgeen hij eerder heeft opgemerkt in zijn hiervoor genoemde adviezen van 5 april 2023 en 8 mei 2024 en deze worden voor zover nog relevant als hier herhaald beschouwd.

Daarbij benadrukt de Raad ook hier dat hij het maatschappelijk belang ziet van snelle besluitvorming voor dit soort elektriciteitsprojecten, maar wijst in dit verband wederom op het belang van het uitgangspunt van rechtspraak in twee instanties. Immers, ook in de hier betreffende gevallen is een deugdelijke rechtsbescherming geboden en is het moeilijk uit te leggen waarom een burger voor minder zwaarwegende maatschappelijke belangen wel in twee instanties mag procederen.

In algemene zin merkt de Raad met nadruk op dat voorkomen moet worden dat bij herhaling in amvb's toepassing wordt gegeven aan het bepaalde in het voorgestelde artikel 16.87a van de Omgevingswet, waardoor het uitgangspunt van rechtspraak in twee feitelijke instanties steeds verder wordt uitgehold. Geadviseerd wordt hier oog voor te houden en telkens expliciet aandacht te besteden aan een deugdelijke onderbouwing mocht er bij uitzondering van het uitgangspunt worden afgeweken.

Tot slot wijst de Raad nog op het advies van de AbRvS van 8 juli over het Besluit. Ook de AbRvS is van oordeel dat niet lichtvaardig afbreuk mag worden gedaan aan het beginsel van rechtsbescherming in twee instanties en dat de kwaliteit van de rechtspraak niet in het geding mag komen. Daarnaast wijst de AbRvS er op dat juist vanwege de oplopende doorlooptijden, zeer terughoudend moet worden omgegaan met het benoemen van categorieën van gevallen die onder het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting kunnen rekenen op een versnelde afhandeling. Hoe meer zaken voorrang krijgen, hoe lastiger het wordt om aan al die zaken prioriteit te geven, aldus de AbRvS. Ook merkt de AbRvS op dat het bij voorrang behandelen van zaken met zich brengt dat dit ten koste zal gaan van de doorlooptijden in overige aanhangige zaken.

WERKLAST

Het Besluit betekent een vermindering van de werklast van de rechtspraak. Gelet op het aantal zaken waar het in afgelopen jaren om ging, heeft het wegvallen van deze zaken bij de rechtbanken geen significante impact op de werklast.

[1] De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

Indien het Besluit zodanig wordt aangepast dat rechtspraak in twee instanties behouden blijft, dan wordt de Raad graag alsnog in de gelegenheid gesteld om de effecten op de werklast van de rechtbanken in kaart te brengen vanwege de verwachting dat betreffende zaken in aantal significant zullen toenemen door de energietransitie en (versnelde) oplossingen voor netcongestie, zoals onder andere geschetst in de bij de consultatie aangedragen documenten Beleidskompas en het rapport RUG.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Besluit. Het Besluit stuit in zijn huidige vorm echter op een aantal bezwaren. De Raad vraagt u daarom om het Besluit de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en/of aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Besluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Besluit met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

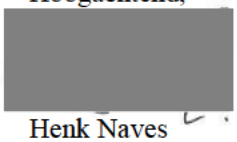

Henk Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak